

โครงการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันจากมลภาวะทางอากาศ (ทักษะชีวิต) จำนวน ๖ ชั่วโมง

ความเป็นมา

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาประเทศไทยยังอยู่ในช่วงที่ต้องเผชิญการเปลี่ยนแปลงในหลายบริบทโดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะ ในเชิงโครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมภายในประเทศ ทั้งที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่ต้องเผชิญ และผสมผสาน กับปัจจัยภายนอกของการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคอาเซียนและระดับสากล ก่อให้เกิดทั้งโอกาสและความเสี่ยงในหลากหลายมิติ ทั้งนี้ในอนาคต ๒๐ ปีข้างหน้าต่อจากนี้(พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๗๙) เจ็อนไซในปัจจุบันและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกประเทศจะมีนัยสำคัญในทุกมิติและจะส่งผลกระทบต่ออนาคตการพัฒนาประเทศอย่างมาก โดยเฉพาะ ความพยายามในการกระจายความเจริญและการพัฒนาให้มีความทั่วถึงมากขึ้นจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นทำให้ความเป็นเมือง เติบโตอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศที่ผันผวนก่อให้เกิดภัยธรรมชาติที่ทวี ความรุนแรงมากขึ้น จึงเป็นแรงผลักดันให้ต้องมีการกำหนดรูปแบบและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้พื้นที่ การปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำ เนินธุรกิจ และการดำ รงชีวิตให้มีการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น รัฐบาลปัจจุบันจึงมีการวางยุทธศาสตร์ชาติโดยจัดทำ เป็นยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปีเพื่อใช้เป็นยุทธศาสตร์ใน การพัฒนาประเทศในระยะยาว และมีความประสงค์ที่จะให้ประเทศไทยมีการวางแนวทางในการดำ เนินงานด้านต่างๆ ในระยะยาว ให้สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปีกรมควบคุมมลพิษ ในฐานะหน่วยงานหลักในการเสนอนโยบายการจัดการ มลพิษของประเทศ ได้จัดทำ แผนจัดการมลพิษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดการมลพิษของประเทศ ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศและการเปลี่ยนแปลงบริบทในระดับประเทศและระดับโลก และเป็นแนวทางเสริมสร้าง การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาประเทศด้านการจัดการมลพิษที่มีเป้าหมายและทิศทางร่วมกัน แผนจัดการมลพิษ ฉบับแรก คือ แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๕๕- ๒๕๕๙ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๕ และแผนฯ ฉบับดังกล่าวได้สิ้นสุดลงใน ปี๒๕๕๙ ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ 4 ด้วยการเปลี่ยนแปลงในบริบทของประเทศ ซึ่งประสงค์จะให้ส่วนราชการมีการวางแนวทางการดำ เนินงานในระยะยาว การจัดทำ แผน ฉบับที่ ๒ จึงได้จัดทำ เป็นยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปีสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เพื่อกำหนดทิศทางการจัดการมลพิษของประเทศไทยในระยะยาว และกำหนดแนวทางการดำ เนินงาน ในแต่ละช่วงทุก ๕ ปีโดยเฉพาะระยะ ๕ ปีแรก เรียกว่าแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศ ทั้งนโยบายรัฐบาล การปฏิรูปประเทศไทย แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่๑๒(พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมพ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔สถานการณ์ การเข้าสู่

ประชาคมอาเซียนและนโยบายเกี่ยวกับการจัดการมลพิษที่สำคัญในระดับสากล โดยเฉพาะเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) โดยใช้กรอบแนวคิดบนหลักการของการพัฒนาที่มุ่งไปสู่เศรษฐกิจสีเขียว ส่งเสริม ให้เป็นสังคมของการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและทุกภาคส่วนร่วมรับผิดชอบสิ่งแวดล้อมและจัดการปัญหามลพิษ ร่วมกัน เพื่อนำ ไปสู่คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐานและการพัฒนาที่ยั่งยืน การจัดทำ ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปีและแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๖๔ ฉบับนี้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปีและแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมมลพิษ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและ คณะรัฐมนตรีเพื่อให้หน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

หลักการของหลักสูตร

ปัจจุบันมลพิษในประเทศไทยนับว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญและทวีความรุนแรงมากขึ้น สืบเนื่องมาจากวิถีการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปและการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ต้องเพิ่มการผลิตเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ทำให้ ต้องมีการเร่งใช้พลังงานและทรัพยากรเพิ่มมากขึ้นทั้งในด้านของอุตสาหกรรม การคมนาคมและ เกษตรกรรม เป็นต้น ซึ่งผลจากการเร่งผลิตได้ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมและร่อยหรอล ในขณะเดียวกันส่งผลให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น อาทิ มลพิษทางน้ำ พืชทางอากาศ เป็นต้น ซึ่งมลพิษทางอากาศที่เป็นปัญหาสำคัญในปัจจุบัน ได้แก่ ฝุ่นละออง หมอกควัน สารอันตรายประเภทต่าง ๆ ที่ปนเปื้อนในชั้นบรรยากาศ 5 และสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) เป็นต้น หมอกควันถือว่าเป็นมลพิษทางอากาศอีกชนิดหนึ่งซึ่งเกิดจากหลายสาเหตุในแต่ละภาคเป็นจำนวน

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ
๒. เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงพิษภัยจากมลภาวะทางอากาศ
๓. เพื่อให้ประชาชนสามารถป้องกันตนเองจากพิษภัยของมลภาวะทางอากาศ

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

ระยะเวลา

จำนวน ๖ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง
				ทฤษฎี
๑. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ	- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ	- การเกิดมลภาวะทางอากาศ - ปัญหาฝุ่น PM ๒.๕ - ปัญหามลภาวะทางอากาศอื่นที่สำคัญ	- ใบความรู้ - บรรยาย - รับชมวิดีโอทัศน์	๑
๒. สาเหตุของการเกิดมลภาวะทางอากาศ	- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศ	- สาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดมลภาวะทางอากาศ - แนวทางการป้องกันปัญหามลภาวะทางอากาศ	- แบ่งกลุ่ม - ระดมความคิด - นำเสนอสาเหตุ - สรุป/อภิปราย	๒
๓. โรคร้ายที่เกิดจากมลภาวะทางอากาศ	- ตระหนักถึงพิษภัยจากมลภาวะทางอากาศ	- โรคร้ายที่เกิดจากมลภาวะทางอากาศ - อาการเบื้องต้นของโรคที่เกิดจากมลภาวะทางอากาศ	- บรรยาย - แลกเปลี่ยนเรียนรู้โรคร้ายที่เกิดจากมลภาวะทางอากาศ	๑
๔. การป้องกันและดูแลสุขภาพให้ปลอดภัยจากมลภาวะทางอากาศ	- สามารถป้องกันตนเองจากพิษภัยของมลภาวะทางอากาศ	- วิธีการป้องกันและดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากมลภาวะทางอากาศ - การดูแลผู้ป่วย	- บรรยาย - แบ่งกลุ่ม - ระดมความคิด - นำเสนอ/สาธิตวิธีการป้องกัน - สรุป/อภิปราย	๒

สื่อการเรียนรู้

๑. วิทยากรบรรยาย
๒. ใบความรู้

การวัดประเมินผล

๑. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้/การมีส่วนร่วม
๒. ประเมินผลความรู้/ความเข้าใจ

เงื่อนไขการจบหลักสูตร

๑. เรียนครบตามเนื้อหาหลักสูตร
๒. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐